

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 77

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 30 ianuarie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR		
1.	— Decizie privind convocarea Camerei Deputaților în sesiune ordinară	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 539 din 10 noiembrie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	2–4
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 24 din 14 noiembrie 2022 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	5–16

ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

DECIZIE**privind convocarea Camerei Deputaților în sesiune ordinară**

În temeiul dispozițiilor art. 66 alin. (1) și (3) din Constituția României, republicată, și ale art. 34 lit. a) din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Camerei Deputaților d e c i d e:

Articol unic. — Camera Deputaților este convocată în prima sesiune ordinară a anului 2023, în ziua de miercuri, 1 februarie 2023, ora 16.00.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

ION-MARCEL CIOLACU

București, 27 ianuarie 2023.

Nr. 1.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 539

din 10 noiembrie 2022

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 118 alin. (1)
din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ingrid Alina Tudora	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Liviu Claudiu Doroș în Dosarul nr. 12.729/231/2018 al Judecătoriei Focșani. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.089D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de

neconstituționalitate, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, concretizată, spre exemplu, prin Decizia nr. 822 din 10 noiembrie 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 12 aprilie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 12.729/231/2018, **Judecătoria Focșani a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice**. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Liviu Claudiu Doroș într-o cauză civilă având ca obiect o plângere contravențională în contradictoriu cu Inspectoratul de Poliție al Județului Vrancea.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că reglementarea criticată, care stabilește regula de competență teritorială a instanței de la locul săvârșirii contravenției, este derogatorie de la dreptul comun, respectiv de la prevederile art. 111 din Codul de procedură civilă, care instituie competența teritorială alternativă pentru cererile îndreptate împotriva persoanelor juridice de drept public. Apreciază că stabilirea prin norme derogatorii de la dreptul

comun a unei competențe materiale speciale și exclusive în favoarea instanței pe raza căreia s-a constatat contravenția este o măsură discriminatorie, disproporționată și care favorizează în mod semnificativ și nejustificat organul constatator, acționând ca un veritabil factor de descurajare și, în același timp, de limitare a accesului contestatarilor la justiție.

6. Susține că procedura constatării faptei contravenționale este o procedură preponderent scrisă, ce exclude ca în faza de contestare a procesului-verbal de contravenție agentul constatator să administreze probe suplimentare pentru a susține, explicita și completa aspectele reținute în cuprinsul procesului-verbal de contravenție. Or, înscrisurile pot fi administrate la orice instanță din țară, astfel că nu este justificată și proporțională obligația justițiabilului de a se adresa în mod exclusiv instanței pe a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția. Susține, de asemenea, că necesitatea efectuării unor deplasări repetate la distanțe mari, alocarea unor perioade de timp îndelungate, precum și costurile directe și indirecte care pot ajunge la valori însemnate suportate de către justițiabil pentru a-și proteja dreptul au un veritabil efect descurajator pentru acesta și îi limitează în mod efectiv accesul la justiție.

7. **Judecătoria Focșani** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, iar dispozițiile de lege criticate nu instituie niciun fel de discriminare, aplicându-se în mod egal tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei juridice.

8. Referitor la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 21 din Constituția României, instanța arată că prin art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 sunt instituite norme de procedură privind soluționarea plângerii formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, fără a se îngredi accesul liber la justiție al persoanelor interesate și fără a contraveni dreptului la un proces echitabil. Instanța apreciază că reglementarea competenței teritoriale a instanțelor judecătorești în cauzele având ca obiect plângerile împotriva proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravenției prin care se constată încălcări ale dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 este menită să dea expresie garanțiilor constituționale invocate. Instanța apreciază, totodată, că prin stabilirea unor reguli de competență teritorială exclusivă legiuitorul a urmărit să asigure o disciplină cu privire la soluționarea litigiilor având acest obiect, ținând cont că la locul constatării presupusei fapte contravenționale se află majoritatea probelor care pot conduce la soluționarea cauzei, iar astfel se asigură o administrare cu celeritate a probelor strânse de lucrătorii poliției rutiere.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din

3 august 2006, care, la data sesizării Curții Constituționale, prevedeau că „*Împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor se poate depune plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei rază de competență a fost constatată fapta*”.

13. Ulterior sesizării Curții Constituționale, prevederile art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 au fost completate cu sintagma „*și sancționare*”, prin Legea nr. 152/2019 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 21/2014 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 81/2000 privind inspecția tehnică periodică a vehiculelor înmatriculate sau înregistrate în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 625 din 26 iulie 2019, și au cuprins normativ: „*Împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției se poate depune plângere, în termen de 15 zile de la comunicare, la judecătoria în a cărei rază de competență a fost constatată fapta*.”

14. Curtea observă că, deși autorul excepției de neconstituționalitate a invocat și excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, instanța de judecată a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale ca inadmisibilă, apreciind că nu este îndeplinită cerința privind existența legăturii cu soluționarea cauzei.

15. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile criticate contravin normelor constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și ale art. 21 privind accesul liber la justiție.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că soluția legislativă criticată din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 a mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, în acest sens fiind, spre exemplu, Decizia nr. 727 din 2 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 669 din 5 iulie 2022, Decizia nr. 199 din 28 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 589 din 6 iulie 2020, Decizia nr. 276 din 23 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 593 din 18 iulie 2019, Decizia nr. 627 din 9 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 167 din 1 martie 2019, sau Decizia nr. 786 din 5 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 26 martie 2018, decizii prin care Curtea a constatat că prevederile art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

17. Curtea remarcă faptul că s-a mai pronunțat recent asupra unor critici identice celor din prezenta cauză, formulate de același autor al excepției de neconstituționalitate, prin raportare la aceleași dispoziții constituționale, în acest sens fiind Decizia nr. 727 din 2 noiembrie 2021, precitată, prin care s-a reținut că nu poate fi primită critica privind încălcarea art. 16 din Constituție, formulată din perspectiva faptului că agenții constatori care fac parte din poliția rutieră ar avea un acces facil la instanța de judecată, prin comparație cu persoanele sancționate contravențional care nu locuiesc în circumscripția judecătorei în raza căreia a fost săvârșită fapta.

18. Cu privire la aceste argumente, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței sale, principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite (a se vedea Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 februarie 1994). Pornind de la aceste considerente, Curtea a observat că agentul constatator și

persoana care a săvârșit fapta contravențională sunt în situații diferite, astfel că nu se poate susține încălcarea principiului egalității în drepturi. Pe de o parte, agentul constator acționează în calitate de reprezentant al statului și este împuternicit să apere un interes general, respectiv acela al desfășurării în siguranță a circulației pe drumurile publice, pe de altă parte, contravenientul trebuie să beneficieze de administrarea unui probatoriu adecvat. Or, în vederea administrării cu celeritate a probelor strânse de lucrătorii poliției rutiere, s-a stabilit competența de soluționare a cauzei de către judecătoria în a cărei circumscripție a fost săvârșită contravenția, ceea ce, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, are ca efect respectarea accesului liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil.

19. Curtea a constatat, totodată, că prevederile criticate instituie norme de procedură privind soluționarea plângerii formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, și anume instanța competentă să soluționeze plângerea, iar această modalitate de reglementare reprezintă opțiunea legiuitorului, fiind în conformitate cu prevederile art. 126 alin. (2) din Constituție, privind competența și procedura în fața instanțelor judecătorești (a se vedea Decizia nr. 276 din 23 aprilie 2019, paragraful 21). În acest context, Curtea a observat că stabilirea competenței judecătorești în a cărei circumscripție a fost săvârșită contravenția de a soluționa plângerea împotriva procesului-verbal conduce la facilitarea administrării probelor, spre exemplu, administrarea probei cu martorii aflați la locul săvârșirii faptei. Dacă procesul s-ar desfășura la instanța în circumscripția căreia domiciliază contravenientul, această probă ar fi mai dificil de administrat.

20. Referitor la critica privind pretinsa contrarietate a reglementării criticate cu art. 21 din Constituție, prin Decizia nr. 199 din 28 mai 2020, paragrafele 20 și 21, Curtea a reținut că art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 nu îngrădește accesul liber la justiție al persoanelor interesate și nu contravine dreptului la un proces echitabil. Dimpotrivă, reglementarea competenței teritoriale a instanțelor judecătorești în cauzele având ca obiect plângerile împotriva proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravenției prin care se constată încălcări ale prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 este menită să dea expresie garanțiilor constituționale invocate, prin asigurarea administrării cu celeritate a probelor strânse de lucrătorii poliției rutiere. Stabilirea competenței teritoriale unice a instanței de judecată pentru soluționarea plângerii formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a unei/unor contravenții la

circulația pe drumurile publice are în vedere aplicarea unui criteriu general și obiectiv, și anume cel al locului unde a fost săvârșită și constatată contravenția, ceea ce este pe deplin justificat și rezonabil în considerarea specificului acestei categorii de contravenții, și anume mobilitatea sau starea de tranzit în care se află persoanele ce circulă pe drumurile publice și care trebuie să respecte aceleași reguli de circulație prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002.

21. Curtea a precizat că, potrivit art. 109 alin. (9) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, prevederile acestui act normativ se completează cu cele ale Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, ordonanță care, la art. 47, face trimitere, la rândul său, la prevederile Codului penal și la cele ale Codului de procedură civilă, cu care se completează, după caz. Or, prevederile art. 183 alin. (1) și ale art. 200 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevăd, pe lângă posibilitatea îndeplinirii prin poștă a actelor de procedură, și o serie de garanții ale drepturilor reclamantului, căruia, de pildă, i se vor comunica în scris lipsurile cererii de chemare în judecată, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă modificările sau completările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Așadar, chiar dacă art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 instituie competența teritorială exclusivă a instanței de judecată de la locul săvârșirii și constatării faptei contravenționale, acest lucru nu îl obligă, în sine, pe reclamant la cheltuieli suplimentare cauzate de deplasarea în acea localitate pentru a fi prezent la fiecare termen de judecată sau pentru a depune diverse acte procedurale necesare la dosar și nici nu poate conduce la încălcarea dreptului de soluționare a cauzei într-un termen rezonabil. Tocmai în considerarea unor astfel de situații, legiuitorul a reglementat modalități alternative care să garanteze exercitarea efectivă și deplină a drepturilor materiale și procesuale ale oricărei persoane care dorește să se adreseze justiției pentru apărarea drepturilor și a intereselor sale legitime (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 84 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 23 mai 2017, paragraful 25, și Decizia nr. 281 din 8 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 2 iulie 2014, paragraful 18).

22. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Liviu Claudiu Doros în Dosarul nr. 12.729/231/2018 al Judecătoriei Focșani și constată că dispozițiile art. 118 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Focșani și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 10 noiembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ingrid Alina Tudora

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 24**din 14 noiembrie 2022**

Dosar nr. 1.847/1/2022

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Valentina Vrabie	— președintele delegat al Secției a II-a civile
Angelica Denisa Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale
Mioara Iolanda Grecu	— judecător la Secția I civilă
Mari Ilie	— judecător la Secția I civilă
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Cristina Petronela Văleanu	— judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negriță	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Curelea	— judecător la Secția I civilă
George Bogdan Florescu	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Beatrice Mariș	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mariana Constantinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Daniel Gheorghe Severin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ionel Barbă	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adina Claudia Cioflan	— judecător la Secția penală
Adriana Ispas	— judecător la Secția penală

1. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 1.847/1/2022 este constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (3) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror șef al Biroului de recursuri civile în interesul legii Luminița Nicolescu.

4. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Elena Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulament.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov.

6. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, cu privire la obiectul recursului în interesul legii și faptul că la dosar au fost depuse hotărâri definitive contradictorii pronunțate de instanțele judecătorești, raportul întocmit de judecătorii raportori și punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. De asemenea, a fost depus un punct de vedere *amicus curiae*.

7. Constatând că nu există chestiuni prealabile, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul reprezentantului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție asupra recursului în interesul legii.

8. Doamna procuror Luminița Nicolescu arată că, față de considerentele reținute prin Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 38 din 7 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 922 din 27 septembrie 2021 (*Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021*), referitoare la lipsa dificultății chestiunii de drept și la împrejurarea că problema ridicată de instanța de trimitere viza chestiuni a căror verificare se afla în sarcina acesteia, procurorul general apreciază că recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov este inadmisibil. Verificarea în concret, pe baza probelor administrate, a faptului achitării sumelor solicitate de către organismele internaționale, precum și a corespondenței dintre aceste sume și drepturile prevăzute de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană convenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, revine doar instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei. Reperetele pentru dezlegarea acestei probleme se regăsesc și în Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 30 din 15 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 3 iulie 2017, precum și în dispozițiile Legii nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, cu completările ulterioare. De asemenea, pentru prima întrebare a instanței de trimitere își mențin relevanța considerentele cuprinse în paragrafele 73—75 din Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021.

9. Doamna judecător Corina-Alina Corbu consultă membrii completului cu privire la existența unor întrebări pentru reprezentantul procurorului general.

10. Doamna judecător Lavinia Curelea întreabă cum apreciază procurorul general faptul că toate hotărârile judecătorești atașate sesizării cu recurs în interesul legii sunt ulterioare pronunțării Deciziei nr. 38 din 7 iunie 2021.

11. Doamna procuror Luminița Nicolescu arată că problema relevată de examenul jurisprudențial rămâne o chestiune de aplicare a legii, pentru care instanța investită cu soluționarea cauzei trebuie să determine cărei structuri îi aparține reclamantul, ce dispoziții legale îi sunt aplicabile și cum se coroborează dispozițiile dreptului intern cu reglementările internaționale. Opiniile divergente ale instanțelor au apărut din situațiile de fapt diferite, care uneori au putut fi probate, altele nu.

12. Doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra admisibilității recursului în interesul legii.

ÎN ALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

13. La data de 26 august 2022, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii vizând următoarea problemă de drept:

1. *Dacă drepturile bănești privind diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, reglementate de prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană cuvenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, cu modificările și completările ulterioare (Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004), nepublicată în Monitorul Oficial al României, trebuie acordate de statul român indiferent de plata aceluiași drepturi de către aliații/organizațiile internaționale/partenerii externi sub egida cărora se desfășoară misiunea, chiar și sub o altă denumire și într-un alt cuantum, dar în același scop, având în vedere și acordurile/înțelegerile tehnice europene sau internaționale încheiate în acest sens, existând totodată dificultăți din partea unităților angajatoare în a face dovada încasării drepturilor bănești de către reclamanți din partea aliaților/organizațiilor internaționale/partenerilor externi, întrucât sumele de bani au fost virate direct în contul personal al participanților la misiuni.*

2. *Dacă prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 se interpretează în sensul că diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere au ca scop acoperirea cheltuielilor legate de instalarea, întreținerea și orice alte cheltuieli uzuale în legătură cu locul misiunii, similar sumelor stabilite de organizațiile internaționale sub denumirea Boarding and Lodging Allowance (BLA) — acordată de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, Mission Subsistence Allowance (MSA) — acordată de Organizația Națiunilor Unite, Daily Subsistence Allowance (DSA) — acordată de Consiliul Uniunii Europene sau au un scop diferit, respectiv acoperă riscul/alte inconveniente de ordin moral la care este supus personalul participant în teatrele de operații în cadrul misiunilor în afara teritoriului statului român.*

14. Recursul în interesul legii a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 31 august 2022, formându-se Dosarul nr. 1.847/1/2022, cu termen de soluționare la 14 noiembrie 2022.

II. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

15. Înalta Curte de Casație și Justiție este chemată să interpreteze, în vederea aplicării unitare, următoarele prevederi legale:

Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană cuvenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului

statului român, nepublicată în Monitorul Oficial al României, abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 46/2020 pentru stabilirea drepturilor de diurnă, cazare, hrană, facilitarea legăturii cu familia, recreere și transport ale personalului militar și civil participant la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 27 ianuarie 2020 (Hotărârea Guvernului nr. 46/2020).

„**Art. 1 — (1)** Personalul participant la misiunile prevăzute la art. 2 lit. b) și c) din Legea nr. 42/2004 privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român, în zonele de operații, beneficiază de diurnă în valută, care nu include cheltuieli de hrană, calculată în baza ordinului de numire în funcție, de la data părăsirii teritoriului național și până la data intrării în țară, după executarea misiunii, astfel:

a) ofițerii — 40 de dolari SUA/zi/persoană;

b) alte categorii de personal — 35 de dolari SUA/zi/persoană.

(2) În raport cu gradul de risc al misiunilor existente în zona de desfășurare a operațiilor, ministrul apărării naționale poate aproba majorarea cu până la 100% a valorii diurnei prevăzute la alin. (1).

(3) Personalul participant la misiunile prevăzute la art. 2 lit. a) și d) din Legea nr. 42/2004, în zonele de operații, beneficiază de diurna prevăzută la alin. (1), majorată cu 100%.

(4) Personalul care execută controale, recunoașteri sau alte misiuni cu caracter temporar în zonele de operații, în funcție de tipul misiunii, beneficiază, pe timpul cât își desfășoară activitatea în aceste zone, de aceleași drepturi de diurnă ca și personalul prevăzut la alin. (1)—(3).

(5) Indiferent de tipul misiunii, în situația în care personalul își desfășoară activitatea în cadrul comandamentelor internaționale dislocate în afara zonei de operații, acesta beneficiază de diurnă în valută, care nu include cheltuieli de hrană, la nivelul prevăzut la alin. (1).”

Art. 3 — „Pe durata misiunii, personalul beneficiază de 1 dolar SUA/zi/persoană pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere.”

III. Examenul practicii judiciare

16. Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a identificat existența a două orientări jurisprudențiale cu privire la problemele de drept.

17. Într-o primă orientare jurisprudențială se consideră că diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, reglementate de prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, au o natură juridică diferită de sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi, drepturile respective nefiind prevăzute de acordurile/înțelegerile internaționale, astfel că instanțele au dispus admiterea acțiunilor și acordarea acestor sume.

18. Totodată, au fost identificate și opinii convergente, justificate de interpretarea că diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, reglementate de prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, au ca scop acoperirea riscului/inconveniențelor la care este supus personalul participant în teatrele de operații în cadrul misiunilor în afara teritoriului statului român, iar nu acoperirea cheltuielilor legate de instalarea, întreținerea și orice alte cheltuieli uzuale în legătură cu locul misiunii.

19. De asemenea, la nivelul curților de apel Cluj și Timișoara s-au identificat soluții de admitere în parte a acțiunilor, numai a petiției vizând acordarea sumei pentru facilitarea legăturii cu

familia și recreere, prevăzute de art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, apreciindu-se că aceasta nu are un corespondent concret în sumele încasate de reclamant din partea aliaților/organizațiilor internaționale/partenerilor externi, având o natură diferită față de sumele încasate, și că este justificată acordarea acesteia în temeiul normei interne, nefiind în prezența unei duble plăți care să conducă la o îmbogățire fără justă cauză.

20. La nivelul Curții de Apel Suceava și al Curții de Apel Bacău s-au identificat soluții de admitere în parte a acțiunilor, numai a petitelui vizând acordarea diurnei în valută prevăzute de dispozițiile art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, apreciindu-se că aceasta are un caracter distinct în raport cu sumele încasate de reclamant din partea aliaților/organizațiilor internaționale/partenerilor externi, având o natură diferită față de sumele încasate, și că este justificată acordarea acesteia în temeiul normei interne.

21. În sensul acestei orientări jurisprudențiale, titularul sesizării a indicat următoarele hotărâri judecătorești definitive: deciziile nr. 328 din 15 martie 2022, nr. 1.617 din 21 decembrie 2021, nr. 1.416 din 9 noiembrie 2021, nr. 1.620 din 21 decembrie 2021, pronunțate de Curtea de Apel Ploiești — Secția de contencios administrativ și fiscal; deciziile nr. 2.333 din 18 noiembrie 2021, nr. 2.332 din 18 noiembrie 2021, nr. 1.880 din 14 iulie 2022, nr. 2.330 din 18 noiembrie 2021, nr. 1.827 din 5 iulie 2022, nr. 1.882 din 8 octombrie 2021, nr. 588 din 10 martie 2022, pronunțate de Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 1.664 din 10 decembrie 2021, pronunțată de Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 1.477/A din 27 octombrie 2021, pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigiile de muncă și asigurări sociale; deciziile nr. 376 din 7 aprilie 2022, nr. 57 din 19 ianuarie 2022, nr. 711 din 2 noiembrie 2022, pronunțate de Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal; deciziile nr. 472 din 29 septembrie 2020, nr. 747 din 10 noiembrie 2021, pronunțate de Curtea de Apel Bacău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal; deciziile nr. 672 din 28 iunie 2022, nr. 964 din 25 octombrie 2021, nr. 966 din 25 octombrie 2021, pronunțate de Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal; deciziile nr. 212 din 30 martie 2022, nr. 411 din 30 iunie 2022, nr. 410 din 30 iunie 2022, nr. 413 din 30 iunie 2022, nr. 369 din 9 iunie 2022, nr. 409 din 30 iunie 2022, pronunțate de Curtea de Apel Brașov — Secția contencios administrativ și fiscal.

22. În cea de-a doua orientare jurisprudențială s-a reținut că diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, reglementate de prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, au aceeași natură juridică și același scop cu sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi, urmărind acoperirea principalelor nevoi ale unei persoane care desfășoară o astfel de misiune, terminologia fiind diferită. Prin urmare, aceste instanțe au verificat dacă au fost acordate sume de bani pentru acoperirea cheltuielilor legate de locul misiunii de către organizatorul misiunii internaționale și, în cazul în care s-a făcut dovada plății sumelor respective de către acesta, acțiunile au fost respinse.

23. Așa cum s-a arătat și anterior, la nivelul curților de apel Cluj și Timișoara s-au identificat soluții de admitere în parte a acțiunilor, numai a petitelui vizând acordarea sumei pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, prevăzute de art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, apreciindu-se că numai diurna reglementată de prevederile art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 are aceeași natură juridică și același scop cu sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi.

24. De asemenea, la nivelul Curții de Apel Suceava și al Curții de Apel Bacău s-au identificat soluții de admitere în parte a acțiunilor, numai a petitelui vizând acordarea diurnei în valută prevăzute de dispozițiile art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, apreciindu-se că numai suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, prevăzută de art. 3 din același act normativ, are aceeași natură juridică și același scop cu sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi.

25. Au fost indicate de titularul sesizării următoarele hotărâri judecătorești definitive: deciziile nr. 1.096 din 13 decembrie 2021, nr. 235 din 30 martie 2022, nr. 115 din 18 februarie 2022, nr. 206 din 18 martie 2022, pronunțate de Curtea de Apel Oradea — Secția de contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 1.535 din 15 decembrie 2021, pronunțată de Curtea de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal; deciziile nr. 1.664 din 10 decembrie 2021, nr. 1.454 din 4 noiembrie 2021, pronunțate de Curtea de Apel Timișoara — Secția contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 979 din 5 mai 2022, pronunțată de Curtea de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal; Decizia nr. 51 din 17 ianuarie 2022, pronunțată de Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal; deciziile nr. 738 din 23 noiembrie 2021, nr. 739 din 23 noiembrie 2021, nr. 421 din 7 iulie 2022, nr. 419 din 7 iulie 2022, pronunțate de Curtea de Apel Brașov — Secția contencios administrativ și fiscal.

IV. Opinia titularului sesizării — Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov

26. Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a arătat că punctul său de vedere este în sensul celei de-a doua opinii jurisprudențiale, respectiv că diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, reglementate de prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, au aceeași natură juridică și același scop cu sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi, urmărind acoperirea principalelor nevoi ale unei persoane care desfășoară o astfel de misiune, terminologia fiind diferită.

V. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

27. Analizând orientările jurisprudențiale identificate în practica instanțelor, procurorul general a apreciat, în principal, că *recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov este inadmisibil*, față de considerentele reținute prin Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 922 din 27 septembrie 2021 (*Decizia nr. 38 din 7 iunie 2022*), prin care s-a reținut că problema de drept nu prezenta un grad de dificultate care să fi justificat declanșarea mecanismului reglementat de art. 519 din Codul de procedură civilă, interpretarea normelor legale fiind una facilă, iar problema ridicată de instanța de trimitere viza chestiuni a căror verificare se afla în sarcina acesteia.

28. Chiar dacă aceste considerente au fost dezvoltate în cadrul analizei efectuate asupra gradului de dificultate al chestiunii de drept (condiție de admisibilitate a mecanismului aprioric de unificare a jurisprudenței, care nu are corespondență în cazul recursului în interesul legii), ele pun în evidență și lipsa unei probleme de drept reale, rezultate din interpretarea și aplicarea neunitară a unor dispoziții normative ale dreptului intern, incomplete, lacunare, imperfecte sau neclare, necesar a fi lămurite sub aspectul interpretării, pentru înlăturarea aplicării lor neunitare, condiție de admisibilitate comună ambelor mecanisme de unificare a jurisprudenței.

29. În realitate, ceea ce relevă sesizarea cu recurs în interesul legii formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov constă în dificultatea instanțelor de judecată de a stabili sumele acordate de partenerii externi, organizatori ai misiunilor la care au participat reclamanții, și, întocmai sesizării pentru dezlegarea unei chestiuni de drept în cauza precedentă, a faptului dacă sumele plătite de acești parteneri, astfel cum acestea sunt consacrate în diferite documente ale organizațiilor externe, au asigurat compensarea acelorași cheltuieli și inconveniente ca și diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, solicitate de reclamanții din litigiile principale de la propriii angajatori. Or, ambele aspecte țin de exercițiul aplicării legii în planul probatorului.

30. Asupra *fondului sesizării*, procurorul general a apreciat că a doua orientare jurisprudențială este în litera și spiritul legii. În consecință, prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 ar trebui interpretate în sensul că drepturile prevăzute de acestea (diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere) trebuie plătite de statul român doar în situația în care aceste drepturi nu au fost acordate de către organizațiile internaționale sub egida cărora s-a desfășurat misiunea, chiar și sub o altă denumire și într-un alt cuantum, dar în același scop. Verificarea acestor din urmă aspecte este de competența instanțelor de judecată investite cu soluționarea cauzelor.

VI. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a practicii

31. Prin Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021 a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Interpretarea și aplicarea prevederilor art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană convenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, nepublicată în Monitorul Oficial al României, în sensul de a se stabili dacă drepturile bănești reglementate de aceste prevederi (diurna în valută și suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere) trebuie acordate de statul român necondiționat de plata acelorași drepturi de către organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunea, chiar și sub o altă denumire și într-un alt cuantum, dar în același scop.”*

32. Prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii nr. 10 din 21 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 497 din 19 mai 2022, a fost respins, ca inadmisibil, recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, privind dezlegarea următoarei probleme de drept: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2.523 din Codul civil, trebuia beneficiarul să cunoască drepturile financiare convenite, cu consecința curgerii termenului de prescripție a dreptului material la acțiune împotriva sa, în condițiile în care acesta nu a efectuat demersuri în vederea aflării conținutului Hotărârii Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană convenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, cu modificările și completările ulterioare, act normativ ce are caracter militar, nepublicat în Monitorul Oficial al României și necomunicat pe nicio altă cale beneficiarilor drepturilor, dar la a cărui existență s-a făcut trimitere în anumite acte legislative publicate în Monitorul Oficial, fără ca în cuprinsul acestor acte legislative să se fi prevăzut conținutul hotărârii de guvern nepublicate.”*

33. Prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 18 din data de 29 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din 21 mai 2021, a fost respinsă ca inadmisibilă sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Dacă în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2.523 din Codul civil, publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Hotărârii Guvernului nr. 582/2015 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar determină momentul obiectiv de la care reclamantul ar fi trebuit să cunoască existența drepturilor reclamate având ca obiect drepturi bănești reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană convenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, cu modificările și completările ulterioare, nepublicată în Monitorul Oficial al României, Partea I.”*

34. Prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 30 din 15 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 3 iulie 2017, a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal și s-a stabilit că: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 77 alin. (2) din anexa nr. VII a Legii nr. 284/2010, raportate la prevederile art. 2 și 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 și la dispozițiile art. 6, art. 13 și art. 15 alin. (2) din Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 310/2009, personalul care participă la misiuni de menținere a păcii în afara teritoriului statului român, căruia i-au fost acoperite cheltuielile cu hrana, nu beneficiază de contravaloarea financiară neimpozabilă a normei de hrană.”*

VII. Opinia judecătorilor-raportori

35. Judecătorii-raportori au apreciat că recursul în interesul legii este admisibil în parte, în ceea ce privește problema de drept referitoare la interpretarea și aplicarea art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, și anume scopul diurnei prevăzute de aceste dispoziții. De asemenea, au apreciat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, scopul diurnei este compensarea inconvenientelor rezultate din riscurile la care este supus personalul participant la misiunile în afara teritoriului statului român, în zonele de operații.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

VIII.1. Asupra admisibilității sesizării cu recurs în interesul legii

36. Verificarea regularității investiției Înaltei Curți de Casație și Justiție impune analiza condițiilor de admisibilitate a recursului în interesul legii, în conformitate cu dispozițiile art. 514 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora: *„Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele*

judecătorești”, precum și ale art. 515 din același cod, care prevăd că „Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.

37. Analiza implică verificarea cerințelor de admisibilitate sub aspectul titularului dreptului și al obiectului, în sensul că acestea trebuie să se circumscrie dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, precum și sub aspectul cerinței de ordin formal prevăzute de dispozițiile art. 515 din același act normativ.

38. Sub aspectul titularului dreptului de a formula recursul în interesul legii, condiția este îndeplinită, întrucât autorul sesizării, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, se regăsește printre titularii dreptului de sesizare, prevăzuți de art. 514 din Codul de procedură civilă.

39. Sub aspectul celorlalte două cerințe, analiza va fi efectuată în raport cu fiecare dintre cele două probleme prezentate în sesizarea de recurs în interesul legii de către titularul acesteia, prin care se invocă, în esență:

— pe de o parte, o problemă referitoare la plata drepturilor bănești, prevăzute de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, personalului participant la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, indiferent de plata acelorași drepturi de către organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunile și operațiile, chiar și sub o altă denumire și într-un alt quantum, dar în același scop;

— pe de altă parte, o problemă referitoare la scopul acestor drepturi, dacă acesta este similar sumelor denumite *Daily Subsistence Allowance (DSA)*, acordată de Consiliul Uniunii Europene, *Mission Subsistence Allowance (MSA)*, acordată de Organizația Națiunilor Unite, *Boarding and Lodging Allowance (BLA)*, acordată de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, sau au un scop diferit.

40. Analiza admisibilității va fi efectuată mai întâi în ceea ce privește a doua problemă, care se referă la scopul drepturilor prevăzute de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, similar sau diferit de sumele denumite *DSA*, *MSA* și *BLA*, și ulterior cu privire la prima problemă, care se referă la situația în care drepturile prevăzute de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 au același scop cu sumele plătite de organizațiile internaționale, chiar sub altă denumire și alt quantum, și se invocă aspecte referitoare la plata acestora.

41. Sub aspectul obiectului recursului în interesul legii, în sensul că acesta trebuie să se circumscrie dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, respectiv să privească o problemă de drept soluționată diferit de instanțele judecătorești, cerința de admisibilitate trebuie analizată din perspectiva scopului reglementării mecanismului de unificare, întrucât finalitatea acestei instituții juridice o constituie asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii, astfel cum prevăd și dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituția României, potrivit cărora „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale”.

42. Admisibilitatea recursului în interesul legii presupune ca problema de drept supusă dezbaterii pe această cale să fie reală, legată de interpretarea diferită a unui text de lege, de clarificarea unei norme juridice care este echivocă, lacunară, necorelată cu alte dispoziții legale, susceptibilă de interpretare ori aplicare diferită și care a generat o practică judiciară neunitară.

43. Cu privire la cea de-a doua problemă care formează obiectul sesizării, aceasta a apărut cu ocazia soluționării litigiilor

având ca obiect acțiunile prin care reclamanții, personal participant la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, au solicitat obligarea părților, unități angajatoare, la plata drepturilor privind diurna în valută și pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, prevăzute de dispozițiile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, pentru perioada în care au participat la aceste misiuni.

44. Apărările formulate de părți au constat, printre altele, în faptul că drepturile bănești, prevăzute de dispozițiile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, au fost achitate sau că reclamanții au beneficiat de drepturile bănești achitate de organizațiile internaționale sub egida cărora s-au desfășurat misiunile și operațiile, care, deși sub o altă denumire sau în alt quantum, au același scop, astfel că nu există nicio justificare pentru ca același aspect să fie remunerat și de către statul român, întrucât ar conduce la o dublă plată.

45. Sumele invocate ca fiind acordate de organizațiile internaționale sunt următoarele:

— în ceea ce privește Organizația Națiunilor Unite, potrivit Instrucțiunilor administrative privind alocația de subzistență din misiune ST/AI/1997/6/20.10.1997 (*Administrative Instruction Mission Subsistence Allowance*) emise de Secretariatul Organizației Națiunilor Unite:

pct. 1.1 — *Mission Subsistence Allowance (MSA)* — indemnizația de subzistență pentru misiune este o indemnizație zilnică plătită de Organizația Națiunilor Unite pentru cheltuielile de trai suportate de membrii personalului pe teren în legătură cu încadrarea temporară sau numirea lor într-o misiune specială (*Mission subsistence allowance is a daily allowance payable by the Organization for living expenses incurred by staff members in the field in connection with their temporary assignment or appointment to a special mission*);

pct. 3.1 — ratele indemnizației de subzistență pentru misiune se stabilesc pe baza costurilor de cazare pe termen lung, hrană și cheltuieli diverse la locul de muncă al misiunii, tarifele vor fi stabilite pentru fiecare misiune de către secretarul general adjunct pentru managementul resurselor umane în numele secretarului general și vor fi publicate (*Mission subsistence allowance rates shall be determined on the basis of cost of long-term accommodation, food and miscellaneous expenses at the duty station of the mission assignment. The rates shall be established for each mission by the Assistant Secretary-General for Human Resources Management on behalf of the Secretary-General, and shall be published*);

pct. 3.3 — în mod normal, sunt stabilite două rate ale indemnizației de subzistență pentru misiune, se aplică o rată mai mare în primele 30 de zile de repartizare la locul de muncă pentru a compensa cheltuielile aferente amenajării și cheltuielile de cazare suportate în mod normal, iar ulterior se aplică o rată redusă (*Normally, two rates of mission subsistence allowance are established, a higher rate is applicable during the first 30 days of assignment to the duty station to compensate for expenditures related to the set-up and the normally higher accommodation expenses incurred, and a reduced rate is applicable thereafter*);

pct. 5.1 — indemnizația de subzistență în misiune se plătește de la data sosirii la locul de muncă până la data plecării, adică pentru perioada petrecută în serviciul legat de misiune (*Mission subsistence allowance is payable from the date of arrival at the duty station until the date of departure, i.e., for the period spent on mission related service, in the following cases*);

pct. 5.2 — atunci când cazarea este oferită gratuit de către Națiunile Unite, rata standard a indemnizației de subzistență pentru misiune va fi redusă cu 50 la sută, indiferent dacă

cazarea oferită este permanentă, prefabricată sau corturi (*When accommodation is provided free of charge by the United Nations, the standard rate of mission subsistence allowance will be reduced by 50 per cent regardless of whether the accommodation provided is permanent, prefabricated or tented*);

— tot în ceea ce privește indemnizația de subzistență pentru misiune, potrivit art. 135 din Ghidul pentru țările care participă cu forțe polițienești la misiuni de menținere a păcii sub egida Organizației Națiunilor Unite din 29 iunie 2007 (*Guidelines for United Nations police officers on assignment with peacekeeping operations*), alocația de subzistență din misiune (MSA) este o indemnizație zilnică plătită de Organizația Națiunilor Unite pentru asigurarea cheltuielilor necesare traiului zilnic în zona de misiune, MSA este determinată, în principal, în baza cheltuielilor privind asigurarea cazării pe termen lung, hrănirea și alte cheltuieli secundare curente în zona de dislocare din misiune, cuantumul indemnizației zilnice este stabilit de Oficiul Națiunilor Unite pentru Managementul Resurselor Umane în baza unor studii de piață având la bază costurile necesare asigurării cazării, hranei, precum și a unor cheltuieli curente/mărunte din zona de misiune, tarifele sunt revizuite și pot fi ajustate în consecință; atunci când Națiunile Unite sau o altă entitate oferă cazare și/sau hrană, MSA va fi redusă în consecință [*The Mission Subsistence Allowance (MSA) is a daily allowance payable by the United Nations for living expenses incurred in the mission in connection with temporary assignments. MSA is primarily determined on the basis of long-term accommodation, food and incidental expenses at the duty station. MSA rates are established by the United Nations Office of Human Resources Management based on a survey of accommodation, food and miscellaneous expenses. The rates are reviewed and may be adjusted accordingly. When either United Nations or another entity provides accommodation and/or food the MSA will be reduced accordingly*];

— în ceea ce privește Consiliul Uniunii Europene, conform Ghidului de indemnizații pentru personalul detașat care participă la misiuni civile de management al crizelor sub egida Uniunii Europene nr. 7.291/09/10.03.2009 (*Guidelines for allowances for seconded staff participating in EU civilian crisis management missions*), emis de Consiliul Uniunii Europene, este prevăzută diurna (*per diem*), sunt indicate motivele de acordare, compensație (diurnă) pentru cheltuielile aferente unei misiuni în străinătate în cadrul unei misiuni de gestionare a crizelor civile din UE (*compensation — daily allowance — for expenditure arising from a deployment abroad in an EU civilian crisis management mission*), și scopul indemnizației, acoperirea cheltuielilor de cazare, masă, deplasări locale, cheltuieli diverse (cum ar fi costurile de comunicare privată) (*to cover such expenditure as arising from accommodation, meal, local travel, sundry expense such as private communication cost*); se prevede că ar trebui utilizată rata ONU, și anume rata MSA, ca bază pentru rata diurnelor pentru misiunea de gestionare a crizelor civile a UE, faptul că rata diurnei pentru personalul civil din UE responsabil cu gestionarea crizelor ar trebui să corespundă cu 75% din MSA completă pentru întreaga perioadă de misiune, în loc să fie redusă după primele 30 de zile, așa cum se întâmplă în sistemul ONU, și faptul că în locațiile pentru care nu a fost stabilit un nivel al MSA se va folosi ca bază de calcul rata pe termen lung a indemnizației zilnice de subzistență [*Daily Subsistence Allowance (DSA)*] a Comisiei internaționale pentru serviciul public, 75% din DSA la data la care se aprobă fișa financiară pentru o misiune; indemnizația zilnică de subzistență [*Daily Subsistence Allowance (DSA)*] cuprinde contribuția totală a organizației la cheltuieli precum cazare, masă, gratuități, costuri de transport de la locul de cazare la

primul loc de desfășurare a activității oficiale și retur, precum și alte plăți efectuate pentru servicii personale (*comprises the organization's total contribution towards such charges as lodging, meals, gratuities, transport cost from place of lodging to the first place of official business, and vice versa, and other payments made for personal services rendered*);

— în ceea ce privește Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), indemnizația de masă și cazare [*Boarding and Lodging Allowance (BLA)*] este diurna care este plătită de OSCE membrilor misiunilor internaționale și este destinată să acopere cel puțin parțial cheltuielile de trai suportate; BLA se plătește pe durata numirii începând de la data sosirii membrului misiunii la locul de muncă; tarifele BLA sunt stabilite anual pentru fiecare operațiune pe teren de către secretarul general, luând în considerare costurile de cazare, hrană și cheltuieli diverse în zona misiunii (*BLA is a daily allowance which is paid by the OSCE to international mission members and is intended to cover at least partially the living expenses incurred. BLA shall be paid for the duration of the appointment commencing from the arrival date of the mission member in the duty station. BLA rates shall be established yearly for each Field Operation by the Secretary General, taking into account the costs of accommodation, food and miscellaneous expenses in the mission area*).

46. Potrivit primei opinii jurisprudențiale, diurna în valută și/sau suma pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere, reglementate de prevederile art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, au o natură diferită de sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi, drepturile respective nefiind prevăzute de acordurile/înțelegerile internaționale, sau au ca scop acoperirea riscului/inconveniențelor la care este supus personalul participant în teatrele de operații în cadrul misiunilor în afara teritoriului statului român, iar nu acoperirea cheltuielilor legate de instalarea, întreținerea și orice alte cheltuieli uzuale în legătură cu locul misiunii.

47. Potrivit celei de-a doua opinii jurisprudențiale, aceste drepturi au aceeași natură și același scop cu sumele acordate de organizațiile internaționale/aliații/partenerii externi, urmărind acoperirea principalelor nevoi ale unei persoane care desfășoară o astfel de misiune, terminologia fiind diferită.

48. Față de modalitatea de formulare a problemei prezentate de titularul sesizării și de opiniile jurisprudențiale conturate, se impune, în prealabil, clarificarea acesteia, din perspectiva celor statuate în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, în sensul că recursul în interesul legii reprezintă un mijloc procedural specific de interpretare cu forță generalizatoare a unei norme juridice pentru ca, deslușindu-i înțelesul, toate instanțele să o înțeleagă și să o aplice în același mod, asigurându-se astfel coerența jurisprudenței și previzibilitatea acesteia (Decizia nr. 10 din 25 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 6 august 2015); a interpreta un text de lege înseamnă a lămuri înțelesul acestuia, a-l explica, a determina configurația reală a normei de drept, și nu a da o altă reglementare raporturilor sociale respective (Decizia nr. 11 din 19 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 751 din 26 octombrie 2011), și având în vedere că revine instanței supreme sarcina de a determina dacă, prin modul de prezentare a problemei prin care s-a pretins o rezolvare neunitară prin hotărâri judecătorești definitive, aceasta reprezintă o problemă de drept de natură să pună în dezbatere interpretarea și aplicarea unei/unor reglementări legale (Decizia nr. 18 din 5 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 801 din 28 octombrie 2015).

49. Deși prin sesizare este pus în discuție scopul drepturilor prevăzute de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, pentru a se stabili dacă este similar scopului celor stabilite de organizațiile internaționale, denumite *DSA*, *MSA*, *BLA*, sau este diferit, problema de drept, în sensul art. 514 din Codul de procedură civilă, privește interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 referitoare la scopul acordării acestor drepturi personalului participant la misiunile în afara teritoriului statului român, în zonele de operații, și nu a prevederilor din documentele europene sau internaționale în care se regăsesc drepturile indicate de autorul sesizării, în acest sens urmând a fi examinat recursul în interesul legii.

50. Din perspectiva actelor/documentelor/acordurilor/înțelegerilor europene sau internaționale, în baza cărora se desfășoară misiunile și operațiile în afara teritoriului statului român, în cadrul recursului în interesul legii, al cărui scop este acela de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești, nu este posibilă o examinare exhaustivă a tuturor drepturilor prevăzute pentru a fi acordate personalului participant. Revine instanțelor de judecată, în situațiile de fapt particulare din fiecare litigiu, să stabilească eventuala corespondență dintre aceste drepturi și cele din legislația națională, în raport cu conținutul acestora și scopul pentru care au fost prevăzute.

51. Este de observat și faptul că, în cadrul mecanismului de unificare a practicii judiciare, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost sesizată pentru interpretarea și aplicarea prevederilor art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, însă numai din perspectiva acordării acestor drepturi bănești necondiționate de plata aceluiași drepturi de către organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunea, chiar și sub o altă denumire și într-un alt quantum, dar în același scop, perspectivă care se regăsește în prima problemă din prezenta sesizare.

52. Sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă prin Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021, apreciindu-se de către Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în aplicarea dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, că, în modalitatea de formulare, de o manieră ipotetică, întrebarea nu prezintă un grad ridicat de dificultate. S-a constatat, însă, din hotărârile judecătorești comunicate de instanțe, existența unei practici neunitare rezultate din interpretarea diferită a naturii drepturilor bănești încasate de la instituția europeană sau internațională și a drepturilor reglementate de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, din faptul că drepturile acordate de instituția europeană sau internațională nu se confundă cu cele datorate de statul român cu titlu de diurnă în valută și costuri pentru facilitarea legăturii cu familia.

53. Este de menționat, referitor la acest aspect, faptul că, exceptând una din hotărârile judecătorești anexate sesizării, toate celelalte hotărâri judecătorești anexate sunt ulterioare Deciziei nr. 38 din 7 iunie 2021.

54. Condiția de admisibilitate referitoare la obiectul recursului în interesul legii este îndeplinită, prin sesizare fiind indicată o problemă de drept rezultată din interpretarea și aplicarea diferită a unor dispoziții dintr-un act normativ, în ceea ce privește interpretarea și aplicarea art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, și anume scopul diurnei prevăzute de aceste dispoziții.

55. Soluționarea diferită a litigiilor a decurs și din modul în care instanțele de judecată s-au raportat la indemnizațiile prevăzute de diferite documente europene/internaționale,

denumite *Per Diem*, *DSA*, *MSA*, *BLA*, acordate de Consiliul Uniunii Europene, Organizația Națiunilor Unite și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, din conținutul cărora rezultă că sunt destinate pentru acoperirea cheltuielilor de cazare, pentru hrană, a celor secundare/curente la locul misiunii (*MSA*), a cheltuielilor de cazare, pentru masă, deplasări locale, a celor diverse (*Per Diem*), a cheltuielilor de cazare, pentru masă, gratuități, a costurilor de transport de la locul de cazare la primul loc de desfășurare a activității oficiale și retur, precum și a altor plăți efectuate pentru servicii personale (*DSA*), a cheltuielilor de cazare, pentru hrană și a celor diverse în zona misiunii (*BLA*), în sume variabile în funcție de circumstanțele specifice locului misiunii, însă problema de drept soluționată neunitar, în concret, prin raportare la dispozițiile art. 514 din Codul de procedură civilă, privește interpretarea dispozițiilor din actul normativ intern, art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004.

56. Problema de drept este reală, rezultă din interpretarea diferită a dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, care prevăd diurna, în ceea ce privește scopul acesteia. Interpretarea diferită este determinată de o omisiune de reglementare, de caracterul incomplet al acesteia, întrucât nu sunt determinate de emitentul actului scopul și conținutul concret al dreptului și nu este corelat cu alte dispoziții legale care să ofere posibilitatea unei interpretări unitare.

57. Sub aspectul cerinței de *ordin formal* prevăzute de dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă, dovada că problema de drept care formează obiectul sesizării a fost soluționată în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii, condiția de admisibilitate este îndeplinită, având în vedere jurisprudența anexată sesizării, hotărâri judecătorești definitive prin care s-au dat dezlegări diferite problemei de drept, reflectate în cele două opinii jurisprudențiale.

58. Condiția de admisibilitate referitoare la obiectul recursului în interesul legii nu este îndeplinită, însă cu privire la interpretarea normei prevăzute de art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 care prevede că, pe durata misiunii, personalul beneficiază de 1 dolar SUA/zi/persoană pentru facilitarea legăturii cu familia și recreere.

59. Art. 3 prevede neechivoc scopul acestui drept, o sumă acordată persoanelor participante la misiuni în afara teritoriului statului român, în zonele de operații, pentru a facilita legătura cu familia și pentru recreere. Soluțiile diferite au fost determinate de modul în care, în aplicarea legii, instanțele de judecată au raportat conținutul acestui drept la cheltuielile vizate de indemnizațiile stabilite de documentele europene/internaționale aplicabile misiunii sau operației la care reclamantii au participat, în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei (misiunea/operația, actul în baza căruia s-a desfășurat, documentul care a prevăzut drepturile personalului participant).

60. Or, sub acest aspect, în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii s-a stabilit că premisele recursului în interesul legii sunt acelea că o dispoziție legală conține reglementări îndoielnice, lacunare ori neclare, necesar a fi lămurite sub aspectul interpretării, pentru înlăturarea unei aplicări neunitare a acesteia, astfel că, *per a contrario*, nu sunt asigurate aceste premise dacă textul de lege atacat presupune doar modalitatea în care, stabilind circumstanțele unei cauze, atribut exclusiv al completului de judecată sesizat cu soluționarea litigiului, instanțele realizează aplicarea unei dispoziții legale care are întotdeauna un caracter general și impersonal, din care judecătorii trebuie să extragă esența aplicării la un caz concret (Decizia nr. 11 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 13 iulie 2016).

61. *Cu privire la prima problemă care formează obiectul sesizării, referitor la admisibilitatea acesteia, se observă, în primul rând, că are ca situație-premisă faptul că drepturile prevăzute de art. 1 alin. (1) și art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 au același scop cu sumele stabilite a fi acordate participanților la misiunile internaționale prin acorduri/documente europene/internaționale, chiar sub altă denumire și alt cuantum, și se invocă aspecte referitoare la plata acestora, și anume dacă trebuie acordate de statul român, indiferent de plata aceluiași drepturi de către aliații/organizațiile internaționale/partenerii externi sub egida cărora se desfășoară misiunea.*

62. *Din perspectiva condiției de admisibilitate referitoare la existența unei probleme de drept în ceea ce privește plata acestor drepturi în situația menționată, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021, a respins ca inadmisibilă sesizarea având, în principal, același obiect, motivat de împrejurarea că „nu prezintă un grad de dificultate care să fi justificat declanșarea mecanismului reglementat de art. 519 din Codul de procedură civilă, interpretarea normelor legale fiind una facilă” (paragraful 72).*

63. *Deși sesizarea a fost respinsă ca inadmisibilă, astfel cum s-a stabilit în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, decizia „39. (...) beneficiază, ca orice act jurisdicțional, de efectul autorității de lucru judecat atașat considerentelor care sprijină și explicitează soluția inadmisibilității sesizării (...)” (Decizia nr. 2 din 8 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 5 aprilie 2021). În acest sens sunt de menționat următoarele considerente din Decizia nr. 38 din 7 iunie 2021 pentru care s-a apreciat lipsa dificultății chestiunii de drept:*

„73. În cadrul raporturilor de muncă (înțelese în sens larg), cauza drepturilor bănești de care beneficiază persoana angajată rezidă în activitatea desfășurată de aceasta, fiind vorba fie de plata propriu-zisă a muncii prestate, fie de compensarea unor inconveniente de ordin material sau moral care decurg din condițiile particulare de desfășurare a activității. În consecință, dacă un anumit aspect al activității prestate de polițistul aflat în misiune este recompensat de către partenerul extern, nu mai există nicio justificare pentru ca același aspect să fie remunerat și de către autoritățile naționale. Ar fi vorba de o dublă plată care ar conduce la o îmbogățire fără justă cauză.

74. Argumentul potrivit căruia dacă un drept de natură salarială este prevăzut de legislația națională el trebuie acordat de statul român în mod necondiționat este vădit eronat. În speța de față, interpretarea normei naționale nu se poate face în mod izolat, ci doar prin coroborare cu reglementările europene sau internaționale care au asigurat cadrul legal de desfășurare a misiunii la care a participat polițistul. Dacă, potrivit acestor reglementări, o anumită cheltuială este preluată de organizația internațională sau de statul partener, se creează un cadru legal derogator de la norma națională, polițistul aflat în misiune nefiind îndreptățit să solicite același beneficiu atât de la partenerul extern, în baza reglementărilor internaționale sau europene, cât și de la autoritățile naționale, în temeiul legislației interne.

75. Acest raționament rămâne pe deplin valabil și atunci când drepturile bănești acordate de către partenerul extern conform acordurilor/înțelegerilor tehnice europene sau internaționale sunt structurate în mod diferit față de reglementarea națională. Important este ca, în esență, plățile efectuate de partener să fi avut în vedere, în ansamblu, aspectele la care s-a raportat și legiuitorul intern atunci când a reglementat drepturile polițistului aflat în misiune. (...)

79. Dificultatea chestiunii de drept supuse dezlegării este cu atât mai redusă cu cât prin Decizia nr. 30 din 15 mai 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost soluționată o problemă similară, referitoare la norma de hrană. Chiar dacă pentru norma de hrană există și alte reglementări, raționamentul dezvoltat în cadrul respectivei decizii este, în parte, aplicabil și situației din speța de față, desprinzându-se ideea că o anumită categorie de cheltuieli suportate de polițistul aflat în misiune nu poate fi compensată decât o singură dată.”

64. *În ceea ce privește elementul adăugat chestiunii care a format obiectul sesizării pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, și anume existența dificultății din partea unităților angajatoare în a face dovada încasării drepturilor bănești de către reclamanți din partea aliaților/organizațiilor internaționale/partenerilor externi, întrucât sumele de bani au fost virate direct în contul personal al participanților la misiuni, reprezintă un aspect care privește exclusiv probatoriul administrat în susținerea apărărilor care vizează faptul că drepturile bănești au fost încasate din partea aliaților/organizațiilor internaționale/partenerilor externi. În baza acestui probatoriu, potrivit dispozițiilor legale care reglementează sarcina probei, instanța investită cu soluționarea litigiului stabilește care este actul intern/european/internațional în temeiul căruia a avut loc misiunea sau operația în afara teritoriului statului român și actul normativ național sau documentul european/internațional care prevede drepturile personalului participant, care sunt acestea, dacă au fost achitate cele ce se cuvin, astfel că aceste aspecte privesc temeinicia cererilor de chemare în judecată și nu constituie o problemă de drept în sensul dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă.*

65. *Nu este îndeplinită nici cea de-a treia cerință de admisibilitate, de ordin formal, prevăzută de dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă, dovada că problema de drept care formează obiectul sesizării a fost soluționată în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, în sensul că drepturile bănești se acordă sau nu se acordă în situația plății aceluiași drepturi de către aliații/organizațiile internaționale/partenerii externi sub egida cărora se desfășoară misiunea, chiar și sub o altă denumire și într-un alt cuantum, dar în același scop. Nu rezultă, din hotărârile judecătorești anexate sesizării, existența unei jurisprudențe neunitare cu privire la prima problemă invocată prin sesizare, referitoare la acordarea/neacordarea drepturilor în ipoteza indicată, iar elementele de probatoriu din fiecare cauză nu se circumscriu unor situații de practică neunitară, în sensul art. 515 din Codul de procedură civilă. De altfel, nici autorul sesizării, în opiniile jurisprudențiale pe care le-a identificat, nu a indicat existența unor opinii divergente în situația ipotetică pe care a invocat-o.*

VIII.2 **Asupra fondului recursului în interesul legii**

66. *Din cele două opinii jurisprudențiale reflectate de jurisprudența atașată sesizării rezultă că problema de drept soluționată neunitar, astfel cum a fost clarificată, cu privire la care s-a constatat că întrunește cerințele de admisibilitate, privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, care prevăd că „Personalul participant la misiunile prevăzute la art. 2 lit. b) și c) din Legea nr. 42/2004 privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român, în zonele de operații, beneficiază de diurnă în valută, care nu include cheltuieli de hrană, calculată în baza ordinului de numire în funcție, de la data părăsirii teritoriului național și până la data intrării în țară, după executarea misiunii, astfel: a) ofițerii — 40 de dolari SUA/zi/persoană; b) alte categorii de personal — 35 de dolari SUA/zi/persoană”.*

67. Soluționarea problemei de drept invocate prin sesizare impune analiza din perspectiva legislației care reglementează drepturile prevăzute a fi acordate personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, în zonele de operații, în vigoare în perioadele pentru care se solicită plata dreptului reglementat de dispozițiile art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004.

68. Interpretarea normei de drept în cauză, care, deși a prevăzut dreptul la diurnă, nu a indicat elemente din care să rezulte conținutul acesteia, scopul pentru care a fost stabilită, trebuie să țină seama de actele normative în executarea cărora a fost emisă Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, întrucât hotărârile de Guvern, potrivit art. 108 din Constituția României se emit pentru organizarea executării legilor, și apoi a se analiza dispozițiile acesteia, legăturile normelor în cauză cu celelalte norme ale hotărârii de Guvern și cu dispoziții din alte acte normative, finalitatea urmărită de legiuitor.

69. Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 a fost emisă de Guvernul României în temeiul art. 108 din Constituția României privind actele Guvernului și al art. 26 din Legea nr. 42/2004 privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român (Legea nr. 42/2004). Nu a fost publicată în Monitorul Oficial al României.

70. Legea nr. 42/2004 a reglementat condițiile în care forțele armate ale României participă la misiuni în afara teritoriului statului român și a prevăzut, la art. 27, faptul că „Dispozițiile prezentei legi se aplică în mod corespunzător și celorlalte instituții din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională. Competențele ministrului apărării naționale, stabilite prin prezenta lege, sunt îndeplinite, după caz, de conducătorii instituțiilor respective”.

71. Potrivit art. 26 din Legea nr. 42/2004, „În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va stabili sporurile specifice, drepturile de diurnă, cazare și hrană ale personalului militar și civil participant la misiunile prevăzute la art. 2 lit. a)—d), precum și ale celui care execută controale, în conformitate cu specificul fiecărui tip de misiune.” Misiunile prevăzute de art. 2 lit. a)—d) din Legea nr. 42/2004 sunt: a) de apărare colectivă; b) în sprijinul păcii; c) de asistență umanitară; d) tip coaliție.

72. Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 cuprinde, de asemenea, dispoziții care extind aplicabilitatea ei de la personalul militar, și anume art. 6, care a prevăzut că „Dispozițiile hotărârii, fără excepție, se aplică în mod corespunzător și celorlalte instituții de apărare, ordine publică și siguranță națională. Competențele ministrului apărării naționale, stabilite prin această hotărâre, sunt îndeplinite, după caz, de conducătorii instituțiilor respective”.

73. Legea nr. 42/2004 a fost în vigoare de la 21 martie 2004 până la 19 iunie 2011, fiind abrogată și înlocuită prin Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, cu completările ulterioare (Legea nr. 121/2011).

74. Prin art. 27 din Legea nr. 121/2011, similar art. 27 din Legea nr. 42/2004, s-au menținut aceleași dispoziții referitoare la destinatari, „Dispozițiile prezentei legi se aplică tuturor instituțiilor publice de apărare, ordine publică și siguranță națională. Competențele ministrului apărării naționale, stabilite prin prezenta lege, sunt îndeplinite, după caz, de conducătorii instituțiilor respective”.

75. S-a prevăzut, de asemenea, prin art. 26 alin. (1), faptul că „Drepturile de diurnă, cazare, hrană, facilitarea legăturii cu familia, recreere și transport ale personalului militar și civil participant la misiunile și operațiile prevăzute la art. 2 alin. (1),

precum și ale celui care execută misiuni în zona de operații, în sprijinul forțelor armate dislocate, în conformitate cu specificul fiecărui tip de misiune sau operație, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului”.

76. Misiunile și operațiile prevăzute de art. 2 alin. (1) sunt următoarele: a) de apărare colectivă în cadrul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord sau de asigurare a securității statelor membre ale Uniunii Europene; a¹) de implementare a măsurilor de asigurare a aliaților, prezență înaintată și descurajare, precum și a altor acțiuni stabilite prin decizii ale Consiliului Nord-Atlantic pentru asigurarea securității în spațiul Atlanticului de Nord, în conformitate cu prevederile Tratatului Atlanticului de Nord, semnat la Washington la 4 aprilie 1949; b) de răspuns la crize; c) de pace; d) de asistență umanitară. Alineatul (2) al aceluiași articol menționează faptul că „Misiunile și operațiile prevăzute la alin. (1) pot fi desfășurate sub mandatul Organizației Națiunilor Unite sau al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, sub conducerea Organizației Tratatului Atlanticului de Nord sau a Uniunii Europene, precum și în cadrul unor coaliții”.

77. Dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1.086/2004 au rămas aplicabile și după intrarea în vigoare a Legii nr. 121/2011, care a abrogat Legea nr. 42/2004, fiind abrogată prin intrarea în vigoare, la data de 27 ianuarie 2020, a Hotărârii Guvernului nr. 46/2020 pentru stabilirea drepturilor de diurnă, cazare, hrană, facilitarea legăturii cu familia, recreere și transport ale personalului militar și civil participant la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 27 ianuarie 2020, emisă în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 26 din Legea nr. 121/2011.

78. Cu privire la dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 1.086/2004 este de menționat și faptul că prin art. 9¹ din Hotărârea Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, cu modificările și completările ulterioare (Hotărârea Guvernului nr. 518/1995), introdus prin Hotărârea Guvernului nr. 582/2015 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar (Hotărârea Guvernului nr. 582/2015), în vigoare la data de 11 august 2015, s-a prevăzut că „Polițiștii care participă la misiuni și operații în afara teritoriului statului român în comun cu forțele armate ale României sau similare celor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, pentru forțele armate, beneficiază de diurnă și cazare cu aplicarea dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană cuvenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, nepublicată în Monitorul Oficial al României, cu modificările și completările ulterioare”.

79. Acest articol a fost modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 999/2015 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar (Hotărârea Guvernului nr. 999/2015), în vigoare de la data de 23 decembrie 2015, în sensul că „(1) Personalul Ministerului Afacerilor Interne care participă la misiuni și operații în afara teritoriului statului român în comun cu forțele armate ale României sau similare celor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și

operații în afara teritoriului statului român, pentru forțele armate, beneficiază de diurnă, cazare și hrană care se stabilesc în raport cu nivelul acestora utilizat la data de 31 decembrie 2009, potrivit legislației aplicabile forțelor armate care participă la misiuni în afara teritoriului statului român, în lipsa acordării acestor drepturi de către aliații, partenerii sau organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunile și operațiile. (2) În raport cu gradul de risc al misiunilor și operațiilor la care participă personalul Ministerului Afacerilor Interne, ministrul afacerilor interne poate aproba majorarea cu până la 100% a valorii diurnei stabilite potrivit alin. (1).”

80. Modificarea art. 9¹ din Hotărârea Guvernului nr. 518/1995, prin Hotărârea Guvernului nr. 999/2015, din care rezultă că personalul Ministerului Afacerilor Interne beneficiază de diurnă în situația în care aceasta nu a fost acordată de partenerii sau organizațiile internaționale, nu distinge, de asemenea, cu privire la scopul sau conținutul diurnei, astfel că nu s-a reflectat în practica judiciară a instanțelor care au apreciat că acest drept are un scop diferit de cele acordate în baza documentelor europene/internaționale.

81. Deși nu formează obiectul prezentei sesizări, pentru a înțelege modalitatea în care legiuitorul s-a raportat la cadrul legislativ anterior, sunt de menționat următoarele:

— prin Hotărârea Guvernului nr. 46/2020, în vigoare de la data de 27 ianuarie 2020, care a abrogat Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, s-a prevăzut, la art. 1, faptul că „(1) Personalul participant la misiunile și operațiile prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) din Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, cu completările ulterioare, denumit în continuare personal, beneficiază de diurnă în valută în următoarele cantumuri: a) ofițerii — 140 de euro/zi/persoană; b) maiștrii militari, subofițerii, agenții de poliție și agenții de poliție penitenciară — 130 de euro/zi/persoană; c) alte categorii de personal — 120 de euro/zi/persoană. (2) Personalul participant la misiunile și operațiile prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 121/2011, cu completările ulterioare, beneficiază de diurnă în valută în următoarele cantumuri: a) ofițerii — 70 de euro/zi/persoană; b) maiștrii militari, subofițerii, agenții de poliție și agenții de poliție penitenciară — 65 de euro/zi/persoană; c) alte categorii de personal — 60 de euro/zi/persoană. (3) Diurna în valută prevăzută la alin. (1) și (2) reprezintă costul cheltuielilor uzuale, precum și costul transportului în interiorul localității în care își desfășoară activitatea; aceasta nu include cheltuieli de hrană și se calculează de la data părăsirii teritoriului național și până la data intrării în țară după executarea misiunii sau operației (...).”

— s-a reglementat, prin același act normativ, la art. 6, faptul că „Personalul beneficiază de drepturile prevăzute de prezenta hotărâre în lipsa acordării acestor drepturi de către aliații, partenerii sau organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunile și operațiile, indiferent de denumirea sub care sunt acordate de către aceste entități și de cuantumul acordat”;

— prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 17/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul apărării naționale, în vigoare de la 11 februarie 2020, a fost introdus, la art. 26 din Legea nr. 121/2011, alineatul (4), în sensul că „Personalul care participă la misiuni și operații sub mandatul/conducerea organizațiilor prevăzute la art. 2 alin. (2) și la art. 7 alin. (3) beneficiază de drepturile stabilite la alin. (1),

numai în măsura în care aceste drepturi, indiferent de denumirea sub care sunt acordate și de cuantumul acestora, nu sunt asigurate de organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunile și operațiile”;

— prin Legea nr. 17/2021 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul apărării naționale, care a abrogat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 17/2020, a fost introdus, la art. 26, alineatul (7), și anume: „Personalul care participă la misiuni și operații sub mandatul/conducerea organizațiilor prevăzute la art. 2 alin. (2) și la art. 7 alin. (3) beneficiază de drepturile stabilite la alin. (1), numai în măsura în care aceste drepturi, indiferent de denumirea sub care sunt acordate și de cuantumul acestora, nu sunt asigurate de organizațiile internaționale sub egida cărora se desfășoară misiunile și operațiile.”

82. Revenind la dispozițiile art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, se constată faptul că dreptul la diurnă a fost reglementat distinct de drepturile de cazare și hrană prin Legea nr. 42/2004, iar, ulterior, prin Legea nr. 121/2011, distinct de drepturile de cazare, hrană, facilitarea legăturii cu familia, recreere și transport.

83. Art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 prevede distinct dreptul la diurnă, în mod expres faptul că „nu include cheltuieli de hrană”, se calculează de la data părăsirii teritoriului național și până la data intrării în țară, pentru fiecare zi, cuantumul acesteia pentru „misiunile prevăzute la art. 2 lit. b) și c) din Legea nr. 42/2004”. De asemenea, prevede faptul că „în raport cu gradul de risc al misiunilor existente în zona de desfășurare a operațiilor”, se poate aproba majorarea cu până la 100% a valorii diurnei, iar pentru „misiunile prevăzute la art. 2 lit. a) și d) din Legea nr. 42/2004, în zonele de operații”, diurna se majorează cu 100%.

84. Separat de dreptul la diurnă se prevede faptul că personalul beneficiază gratuit de drepturi de hrană și cazare, prin art. 2, și anume: „(1) Personalul participant la misiuni în afara teritoriului statului român prevăzut la art. 1, denumit în continuare personal, beneficiază gratuit de drepturi de hrană și cazare. (2) Hrănirea și cazarea personalului se asigură în conformitate cu prevederile acordurilor/înțelegerilor tehnice încheiate pentru participarea la misiune. (3) În lipsa unor acorduri/înțelegeri tehnice, personalul beneficiază de o alocație valorică de hrană de 20 de dolari SUA/zi/persoană și de cazare potrivit Hotărârii Guvernului nr. 518/1995 privind unele drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, cu modificările și completările ulterioare.”

85. Rezultă din aceste dispoziții, în mod cert, faptul că diurna nu include cheltuieli de hrană și cheltuieli de cazare, cu privire la care se prevede expres faptul că se asigură în conformitate cu prevederile acordurilor/înțelegerilor tehnice încheiate pentru participarea la misiune, iar în lipsa acestora se acordă o alocație valorică de hrană în cuantum de 20 de dolari SUA/zi/persoană și cazare potrivit Hotărârii Guvernului nr. 518/1995; tot referitor la Hotărârea Guvernului nr. 518/1995 se prevede și faptul că personalul poate închiria spațiu de locuit în vederea cazării în situația în care cuantumul zilnic al chiriei/zi/persoană se situează sub plafoanele de cazare prevăzute de acest act normativ.

86. În absența unei norme exprese care să definească scopul sau conținutul diurnei și recurgând pentru acest motiv la alte acte normative care prevăd dreptul de diurnă, în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul

pentru soluționarea recursului în interesul legii, reținându-se faptul că, atunci când este necesar, interpretarea sistematică a normelor juridice sau a unei sintagme dintr-un text legal cuprins într-o lege specială presupune determinarea sensului conceptual al acestora nu doar în contextul actului normativ în care sunt integrate, ci și plasarea respectivei norme sau noțiuni în ansamblul reglementării generale (Decizia nr. 3 din 7 februarie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 8 aprilie 2022, paragraful 66), se observă faptul că în legislația națională, în Hotărârea Guvernului nr. 518/1995, care reglementează drepturi și obligații ale personalului român trimis în străinătate pentru îndeplinirea unor misiuni cu caracter temporar, la care Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 face trimitere, însă numai pentru cheltuielile de cazare, prevăzute distinct de diurnă, se regăsește o indemnizație denumită diurnă.

87. La data emiterii Hotărârii Guvernului nr. 1.086/2004, potrivit art. 5 din Hotărârea Guvernului nr. 518/1995, pentru personalul trimis în străinătate în condițiile acestei hotărâri, se acorda, în străinătate, „a) o indemnizație zilnică în valută, denumită în continuare diurnă, în vederea acoperirii cheltuielilor de hrană, a celor mărunte uzuale, precum și a costului transportului în interiorul localității în care își desfășoară activitatea; b) o sumă zilnică în valută, denumită în continuare plafon de cazare, în limita căreia personalul trebuie să-și acopere cheltuielile de cazare”. Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 582/2015, aceste dispoziții au fost modificate, în sensul că se acordă „A. În străinătate, o indemnizație zilnică în valută primită pe perioada delegării și detașării în străinătate, denumită în continuare indemnizație de deplasare, compusă din: a) o sumă zilnică, denumită în continuare diurnă, în vederea acoperirii cheltuielilor de hrană, a celor mărunte uzuale, precum și a costului transportului în interiorul localității în care își desfășoară activitatea; b) o sumă zilnică, denumită în continuare indemnizație de cazare, în limita căreia personalul trebuie să-și acopere cheltuielile de cazare. Prin cheltuieli de cazare se înțelege, pe lângă tarifele sau chiria plătite, și eventualele taxe obligatorii pe plan local, precum și costul micului dejun, atunci când acesta este inclus în tarif”.

88. Diurna stabilită de Hotărârea Guvernului nr. 518/1995 este destinată, însă, pentru acoperirea cheltuielilor de hrană, a celor mărunte uzuale, precum și a costului transportului în interiorul localității în care se desfășoară activitatea, astfel că nu corespunde dreptului la diurnă, reglementat în mod diferit de Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, care exclude cheltuielile de hrană pentru acest drept și nu prevede elemente din care să rezulte că ar fi destinată pentru acoperirea inconvenientelor de ordin material rezultate din misiuni, privind cheltuielile mărunte uzuale, costul transportului, neputându-se stabili o analogie între cele două drepturi.

89. Este relevant, în ceea ce privește diferențierea drepturilor ce pot fi acordate angajaților, raportat la scopul acestora, de a acoperi efectiv cheltuielile suportate sau alte inconveniente, și raționamentul dezvoltat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în interpretarea Directivei 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii, prin Hotărârea din 12 februarie 2015, *Sähköalojen ammattiliitto*, C-396/13, pct. 46—49, prin care s-a reținut că diurna prevăzută sub forma plății zilnice a unei sume fixe, care „nu este vărsată lucrătorilor cu titlu de rambursare a cheltuielilor suportate efectiv

pentru detașare”, „este destinată să asigure protecția socială a lucrătorilor în cauză, compensând inconvenientele cauzate de detașare, care constau în îndepărtarea persoanelor interesate de mediul lor obișnuit”, precum și raționamentul dezvoltat prin Hotărârea din 8 iulie 2021, *Oi și alții*, C-428/19, pct. 49—50, prin care s-a reținut, cu privire la diurna în discuție în litigiul principal, care nu era „vărsată cu titlu de rambursare a cheltuielilor suportate efectiv, cum ar fi cheltuielile de transport, de cazare sau de masă”, a cărei valoare era diferită după durata detașării, faptul că „acest al doilea element, în special caracterul forțat și progresiv al diurnei menționate, pare să indice că aceasta din urmă nu are ca obiect atât acoperirea cheltuielilor efectuate de lucrători în străinătate, cât mai degrabă, asemenea diurnei în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 12 februarie 2015, *Sähköalojen ammattiliitto* (...), compensarea inconvenientelor cauzate de detașare, care constau în îndepărtarea acestor lucrători de mediul lor obișnuit”.

90. În raport cu situațiile specifice pe care le reglementează actul normativ în discuție, Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, diurna, stabilită într-un quantum care nu este circumstanțiat de cheltuielile locului misiunii, nu include cheltuieli care acoperă cazare și hrană (prevădute expres), dar nici cheltuieli diverse în legătură cu misiunea, care să conducă la concluzia că are ca scop compensarea inconvenientelor de ordin material.

91. Potrivit art. 1 alin. (1), (2) și (3) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, diurna este o sumă fixă, stabilită diferențiat pentru ofițeri și alte categorii de personal și în funcție de tipul misiunilor, astfel cum erau reglementate de art. 2 din Legea nr. 42/2004. Pentru misiunile prevăzute la art. 2 lit. b) și c) din Legea nr. 42/2004, în sprijinul păcii și de asistență umanitară, diurna are un anumit quantum; pentru ofițeri quantumul inițial stabilit a fost de 40 de dolari SUA/zi/persoană, iar pentru alte categorii de personal 35 de dolari SUA/zi/persoană [alin. (1)]. Poate fi majorată, în raport cu gradul de risc al misiunilor existente în zona de desfășurare a operațiilor, cu până la 100%, [alin. (2)], în timp ce pentru misiunile prevăzute la art. 2 lit. a) și d) din hotărârea Guvernului, de apărare și tip coalțiție, diurna este majorată cu 100% [alin. (3)].

92. În absența unei norme privind conținutul diurnei, astfel cum emitentul actului normativ a procedat în cazul diurnei din Hotărârea Guvernului nr. 518/1995, a unei norme de trimitere la o altă normă, precum în cazul cheltuielilor de cazare și hrană, faptul că, exceptând diferențierea între ofițeri și alte categorii de personal, specifică structurilor din care face parte personalul căruia i se adresează actul normativ, elementele care determină modificarea quantumului diurnei sunt tipul misiunilor și gradul de risc în zona de desfășurare a operațiilor, conduce la concluzia că aceasta are un scop fundamental diferit de cel al drepturilor care vizează acoperirea cheltuielilor de cazare, de hrană și a celor diverse determinate de misiune, reprezentând o compensație acordată în considerarea riscului la care este supus personalul care participă la misiuni în afara teritoriului statului român, în zonele de operații.

93. Din modalitatea de reglementare a diurnei, prin art. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, emisă în temeiul dispozițiilor art. 26 din Legea nr. 42/2004, în vigoare și ulterior abrogării acesteia, prin Legea nr. 121/2011, act normativ abrogat prin Hotărârea Guvernului nr. 46/2020, coroborat cu celelalte dispoziții ale actului normativ, rezultă că scopul diurnei este compensarea inconvenientelor rezultate din riscurile la care este supus personalul participant la misiunile în afara teritoriului statului român, în zonele de operații.

94. Pentru considerentele expuse, sesizarea este admisibilă în parte, fiind îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004, și se impune admiterea recursului în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, în sensul că, în interpretarea și aplicarea acestor dispoziții, scopul diurnei este compensarea inconvenientelor rezultate din riscurile la care este supus personalul participant la misiunile în afara teritoriului statului român, în zonele de operații.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, stabilește că: În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1.086/2004 pentru stabilirea sporurilor specifice și a drepturilor de diurnă, cazare și hrană, convenite personalului participant la misiuni în afara teritoriului statului român, nepublicată în Monitorul Oficial al României, scopul diurnei este compensarea inconvenientelor rezultate din riscurile la care este supus personalul participant la misiunile în afara teritoriului statului român, în zonele de operații.

Respinge sesizarea, în rest, ca inadmisibilă.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 14 noiembrie 2022.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,

Elena Adriana Stamatescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

